

Jaarverslag 2016 Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Algemeen

De Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken is een grote, actieve vereniging, in een rijk geschakeerd werkgebied met een grote rijkdom aan vogels. Zoals de statuten omschrijven is de doelstelling van de vereniging: “Het bestuderen en beschermen van de in het wild levende vogels binnen het werkgebied.” Net als vogels zijn ook VWG-leden er in verschillende soorten: Korhaanlezers, actieve leden, werkers, genieters, twitchers, supporters. De motieven om lid te zijn, lopen sterk uiteen. Momenteel telt onze ledenlijst 750 leden. Veel leden zijn vooral lid om de vogels te steunen. Zij ontvangen ons verenigingsblad de Korhaan en komen soms naar een lezing of excursie. Maar een flink deel van de leden is ook zelf aan de slag met de bestudering en bescherming van vogels. Het meeste van dit werk wordt gedaan in het veld. We treffen hen in de diverse groepen van onze vereniging. Zij zorgen voor nestgelegenheid, tellen broedvogels, proberen kwetsbare nestsituaties te beschermen of zorgen voor kennisoverdracht in onze cursus, op lezingenavonden of tijdens excursies.

Naast het toch al brede scala aan activiteiten is er in 2016 ook veel tijd gestoken in het voorbereiden van de activiteiten in het kader van ons jubileumjaar in 2017

Bestuur

Het bestuur was begin 2016 als volgt samengesteld en er zijn geen wijzigingen opgetreden:

Voorzitter	Piet Spoorenberg vanaf 28 maart 2013
Secretaris	Huub Casander vanaf 28 november 2013
Penningmeester	Egbert Leijdekker vanaf 28 november 2013
Avifauna	Juun de Boer vanaf 28 maart 2013
Ledenactiviteiten	Wouter Rohde vanaf 28 maart 2013
Communicatie	Ton van den Oudenalder vanaf 12 november 2015

Juun de Boer heeft in najaar 2016 aangegeven, dat hij per maart 2017 stopt met zijn bestuurstaken. Vanuit het bestuur streven we ernaar om in goed contact te zijn met alle binnen de VWG actieve groepen. Dit doen we onder anderen door regelmatig aanwezig te zijn tijdens bijeenkomsten of vergaderingen van deze groepen. Het bestuur zoekt daarbij samen met de leden naar de mogelijkheden om het begrip vereniging zo goed mogelijke invulling te geven door de onderlinge samenhang en samenwerking te ondersteunen.

Een tiental jaren geleden is overgegaan van 1 voorjaars vergadering naar 2 keer een ALV in zowel voor als najaar. Dit om in het najaar (november) beleid en begroting te kunnen bespreken en het verslag in het voorjaar (maart). We hebben als bestuur nu geconcludeerd dat deze opsplitsing nauwelijks meerwaarde oplevert. Daarom hebben we besloten om ingaande 2017 weer terug te keren naar 1 vastgelegde ledenvergadering per jaar waarin zowel begroting alsook verslag besproken en vastgesteld zullen worden. Uiteraard kunnen en zullen tussentijds ledenvergadering georganiseerd worden, als dit voor de voortgang en besluitvorming van de vereniging belangrijk is. Door dit besluit zal de ledenavond in november geheel ingevuld worden met een leuke inhoudelijke activiteit / lezing.

Ook is in 2016 gewerkt aan het aan de werkelijkheid aanpassen van het Huishoudelijk reglement. Deze ligt ter goedkeuring in de ALV van 16 maart 2017

Reeds in 2015 had een breed samengestelde commissie een raamplan voor het jubileumjaar 2017 ontworpen. Deze plannen zijn inclusief de verschillende begrotingen voorgelegd in de ledenvergaderingen van november 2015 en maart en november 2016. In de loop van 2016 is door verschillende groepjes gewerkt aan een invulling van deze plannen. Dit onder coördinatie van een kleine

regiegroep bestaande uit Feiko Prins, Juun de Boer en Ton van den Oudenalder. Het plan voor een zogenoemd jubileumproject bleek lastig in te vullen. Uiteindelijk is in november 2016 een “project voor de (school)jeugd” gepresenteerd. Weliswaar moest dit project nog nader uitgewerkt worden, maar was er na inbreng van verbeteringsuggesties het vertrouwen en de instemming van de ledenvergadering. Inmiddels is een klein team enthousiaste leden aan de slag en begint dit project nu meer concreet vorm te krijgen.

Het idee van Jelle Harder om in het kader van het jubileum een symposium over stadvogels te organiseren in najaar 2017 is door hemzelf weer teruggetrokken in de ledenvergadering van november 2016.

De overige speciale jubileumjaar activiteiten (jubileumavond, bestuurderslunch, openbare excursies, fotowedstrijd en –tentoonstelling) zijn inmiddels verder uitgewerkt door de verschillende groepjes enthousiaste leden en het resultaat hiervan zullen we in 2017 ervaren.

Om natuurbeschermingswerk vanuit onze vogelwerkgroep meer continuïteit en invulling te geven is een groep van leden rond dit thema wenselijk, maar tot op heden niet haalbaar gebleken. Het gebrek aan belangstelling vanuit de vereniging voor natuurbeschermingswerk vangen we zo goed als mogelijk op, door het organiseren van het aanleveren van inhoudelijke kennis en de samenwerking met Vrienden van het Gooi.

De inspanningen voor een beter beheer van de eilandjes bij de pier van Huizen hebben geleid tot een grondige aanpak van het grootste eiland en een structurele aanpak van het beheer in nauwe samenwerking tussen gemeente Huizen, SBB, Nardinclant en onze VWG. Jaarlijks vindt overleg van deze partijen plaats om de samenwerking, de resultaten en de planning te bespreken.

Het beheer van de Kampen is inmiddels van SBB overgegaan naar NM. NM zet in op beheer voor de weidevogels. Hiervoor is voor dit circa 200 hectare grote gebied een overeenkomst ondertekend door de gemeente Blaricum, de provincie Noord-Holland, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de Agrarische Stichting Blaricum.

In het kader van de besluitvorming rond de HOV lijn en daarbij ook de inrichting van het gebied rond de Anna's Hoeve is veel discussie gaande. Het verzoek aan het bestuur, om een standpunt in te nemen tegen een recreatievrije zone rond geplande natuurverbinding hebben we afgewezen. Hierdoor ontstaat juist een rustgebied voor vogels.

Ledenactiviteiten 2016

De vogelwerkgroep zorgt niet alleen voor vogels maar besteedt ook aandacht aan de eigen leden. Kennisoverdracht en het genieten van vogels en de natuur gaan daarbij samen op. De diverse activiteiten die zich richten op de leden zelf zijn de cursussen, de excursies, lezingenavonden, de buitenlandse reis, de fotografie groep. En natuurlijk ook de verzorging van de koffie, thee en koek en andere versnaperingen op de vele avonden en andere dagen die de VWG organiseert in de Info schuur. Tezamen maken zij dat de leden binnen de VWG de mogelijkheden vinden én benutten om samen hun passie voor vogels te delen.

Voor alle mensen die zich inzetten voor de ledenactiviteiten organiseerde de VWG eind augustus een wandeling rond de Loenderveense plas met boottocht op Terra Nova. Vanuit de Info schuur wandelden we met 30 mensen over de Bussumer- en Westerheide. We sloten de middag af met een hapje en een drankje in de accommodatie van Waternet.

Coördinator ledenactiviteiten: Wouter Rohde

Vogelherkenningscursus

De nog steeds populaire vogelherkennings cursus is een eerste kennismaking met de Vogelwerkgroep voor belangstellenden die vogels willen leren kennen. Het cursusteam grijpt met veel enthousiasme twee keer per jaar de kans aan om steeds opnieuw de cursisten met het vogelvirus te besmetten. Dat lukt keer op keer, dus opnieuw twee keer een volle Infoschuur voor de voorjaars- en najaarscursus. Beide keren was de cursus reeds drie maanden voor aanvang volgeboekt. Vooral het op excursie gaan wordt hogelijk gewaardeerd door de cursisten. Alle deelnemers aan de Vogelherkenningscursus

worden gelijk lid van de VWG. We zien dat de nieuwe leden vanuit de cursus voor een flink deel ook lid blijven na afloop van de cursus; dat levert een mooie ledenaanwas op voor de Vogelwerkgroep. De Presentatie workshop heeft tot nog toe twee nieuwe inleiders voortgebracht; de eerste keer was wel spannend voor hen: zij hebben zich er op een geweldige manier voor ingezet en met succes. In het najaar deden zij opnieuw mee met een mooie presentatie.

Cursusteam: Paul van der Poel, Bertus van de Brink, Roel Huizinga, Splint Scheffer, Peter Jansen, Guus van der Poel, Wil Makkinje, Tonny Bakker, Henk de Vendt, Mieke Pieren en Francis Bakker (coördinator). Excursieleiders die meehielpen waren: Huub Casander, Irma Hornsveld, Wouter Rohde, Nelleke Bary en Antje van Slooten.

Verdiepingscursus vogeldeterminatie

De VWG bood in 2016 op veler verzoek een verdiepingscursus vogeldeterminatie aan, voortbouwend op onze breed gewaardeerde vogelherkenningscursus. De cursus was bedoeld voor leden met een redelijke basiskennis van families en soorten die hun determinatievaardigheden verder wilden verbeteren en een nog betere vogelaar wilde worden. De cursus bestond uit 6 avonden en 5 excursies in het aansluitende weekend. Per onderwerp werd indien beschikbaar van internet beschikbare literatuur nagestuurd. Onderwerpen waren: vogeltopografie & rui, de sleutel voor vogelzang uit het boek van Dick de Vos, steltlopers, roofvogels, meeuwen & sterns en ganzen & zwanen. Meer dan 50 leden hebben de cursus gevolgd.

Docent: Wouter Rohde.

Excursies

De VWG organiseert sinds jaar en dag een enorm aantal mogelijkheden om met elkaar de natuur in te trekken. In 2016 was dat niet anders. Met uitzondering van de zomermaanden was er twee maal per maand een excursie.

We organiseerden twee weekenden. In het voorjaar hebben we heerlijk 3 dagen gewandeld rond Havelte vanuit het Hunehuis. In september waren er zonnige dagen op Texel, met als thuisbasis het voortreffelijke hotel de Pelikaan.

In de Nationale Vogelweek organiseerden we drie uitstekend bezochte openbare excursies.

Excursieleiders in 2016 waren: Poul Hulzink, Antje van Slooten, Dick Jonkers, Peter Jansen, Huub Casander, Frank van de Weijer, Piet Spoorenberg, Joke van Velsen, Hedwig Schoorlemmer, Irma Hornsveld, Erik Hans van Stigt Thans, Izaak Hilhorst, Margreet Bijpost, Michel Vlaanderen, Mieke Pieren, Koos Koopmans, Cees Tegelberg en Wouter Rohde (coördinator).

Lezingen

Dit jaar werden er acht lezingen georganiseerd. Op 16 januari kwam Dennis Wansink ons vertellen over de telprojecten van de Habitatstichting in Oost-Europa. De Habitatstichting ondersteunt met telprojecten o.m. in Bulgarije de samenstelling van een vogelatlas, wat van belang is voor de aanwijzing van belangrijke vogelgebieden (IBA's). De avond in februari was gewijd aan de ganzenproblematiek. Pim de Nobel en Jan Verkerke, beide medewerker van Natuurmonumenten, informeerden ons over de strategie van Natuurmonumenten hoe om te gaan met de aanwezigheid van miljoenen ganzen, voornamelijk in het agrarisch gebied. Op 21 april stond de grauwe klauwier op het programma. Marijn Nijssen van de Stichting Bargerveen vertelde ons over het onderzoek naar voedsel- en broedbiologie van de grauwe klauwier. De afgelopen 25 jaar zijn in heel Nederland (en daarbuiten) gegevens verzameld over het dieet en broedsucces van deze soort in relatie tot voedselaanbod en natuurbeheer. Mede dankzij dit onderzoek gaat het de laatste jaren gelukkig beter met de Grauwe Klauwier in Nederland en is er tijd om verder te kijken: waar liggen er nu nog knelpunten en kansen voor deze prachtige soort?

Na de zomerperiode kwam Jan Schoppers op 15 september vertellen over tien jaar meetnet urbane soorten (MUS). Jan is de Meetnetcoördinator MUS bij Sovon Vogelonderzoek Nederland. Het Meetnet Urbane Soorten loopt tien jaar. Er is nu een beter beeld van de verspreiding en aantalsontwikkeling van algemene stads- en dorpsvogels. Ook vertelde Jan over zijn onderzoek naar de spreekw op de Edese Golfclub op Papendal. Daar is drie jaar nestkast- en ringonderzoek gedaan. Op 20 oktober ontvingen we ons oud-lid Jan van der Geld. Hij liet prachtige foto's zien van een reis door Zweden, Finland en Noorwegen naar Lapland en het Varangerfjord. In december gingen we weer

naar het noorden met Thomas Lameris (IOO) en Stefan Sand. Brandganzen vliegen elk voorjaar enkele duizenden kilometers naar hun broedgebieden in Noord-Rusland. Thomas en Stefan vlogen de Brandgans achterna om uit te zoeken of deze vogels om kunnen gaan met klimaatverandering. Traditiegetrouw worden de lezingen na de ledenvergaderingen in maart en november gehouden door leden over eigen werk. In maart vertelde Ronald Beskers over meer dan vijftig jaar nestkasten in het Gooi. In november na de ALV informeerde Mieke Pieren ons over het werk van de zwaluwenwerkgroep en dan met name over de stand van zaken bij de huiszwaluw.
Coördinator lezingen: Feiko Prins

Fotografiegroep

In de eerste helft van 2016 zijn 4 avonden georganiseerd over de volgende onderwerpen: 1. Beste foto's van 2015; 2. Gooise vogels en landschappen; 3. Bewerken van foto's; 4. Mijn favoriete vogelfotografie plek buiten Nederland. In de tweede helft van 2016 zijn 3 avonden georganiseerd in het kader van de voorbereidingen voor het VWG jubileum jaar: 1. workshop Gooise vogels en landschappen gegeven door Bart Siebelink; 2. Foto's voor de jubileum wedstrijd; 3. Foto's voor de jubileum expositie. In 2016 zijn bovendien 2 excursies georganiseerd: in juli een vaartocht op het Naardermeer en in oktober een excursie naar de Pier van IJmuiden en de duinen bij Castricum. In november zijn alle foto's die waren ingestuurd voor de VWG jubileum wedstrijd op de VWG Fotografie site gezet en is meer dan 1500x een stem uitgebracht op één van deze wedstrijd foto's. De uitslag van de wedstrijd is bekend gemaakt tijdens de jubileum feestavond op 1 februari 2017. Bovendien zijn talloze foto's aangeleverd aan de Korhaan en het VWG jubileum boek.
Coördinatieteam: Kees Maring, Roelof Molenaar, Frans van Lier en Hugo Weenen

Buitenlandse reis

Vogelsoorten trekken elk jaar naar dezelfde bestemming. VWG-ers niet, die gaan naar Falsyterbø, Istanbul, Bialowieza, Ebro, Lesbos, Warta, Muritz, Hortobagy, Varna, Donau-delta, Kerkini of Melnik om maar wat van de prachtige bestemmingen te noemen. Wij houden van afwisseling, dat is opwindender. Afgelopen jaar gingen we met rond de veertig deelnemers naar noord-Griekenland en zuid-Bulgarije. Tijdens de jaarlijkse reünie in november werden, met een foto-presentatie, de avonturen en bijzondere waarnemingen van de afgelopen reis opgehaald. Daarbij ook weer opwindend toen de bestemming van de volgende reis bekend werd gemaakt, geïllustreerd met een film over die bestemming: de Extremadura, het beroemde vogelgebied in midden-Spanje. Opwindend? Dat kunnen de thuisblijvers tijdens de reünie in november zien. Misschien doet dat ze besluiten in 2018 ook eens mee te gaan. Want de Commissie Buitenland organiseert dan weer een reis onder het motto ; “Al is het maar eens in je leven, als VWG-er moet je een keer mee op trek naar het buitenland”.

Commissie buitenland: Evert Constandse, Bertus van den Brink, Bert Roelofs.

Catering

Wat zouden de lezingen, cursusavonden en vergaderingen zijn zonder koffie, thee, koek en iets te knabbelen. Al enkele jaren hebben we een enthousiaste groep die alle zorgen uit handen neemt van de degenen die een activiteit organiseren of die een avond hun vogelverhaal gaan vertellen. Het catering team verzorgde in 2016 tijdens de ledenactiviteiten in de infoschuur de koffie thee en andere versnaperingen als dat nodig was. Het team bestaat uit 9 personen. Het team verzorgt niet alleen de drankjes en de koekjes maar opent ook de infoschuur, zet de verwarming aan in de winter en vertrekt als laatste. De inkoop wordt ook door de groep gedaan.

Catering-team: Reinou Kist, Beja Leenen, Michel Vlaanderen, Lida Eggenkamp, Kitty Dehue, Sandra Nikessen, Frieda Bossina, Manon Ton en Joke van Velsen (coördinator).

Communicatie

De **werkgroep (i.o.) PR** onder leiding van Ton van den Oudenalder heeft zich in 2016 vooral bezig gehouden met het herschrijven van de welkomstbrochure, de omschakeling van de **Korhaan** van de geprinte zwart/wit uitvoering naar een gedrukte full colour uitvoering en het voorbereiden van diverse

reclame uitingen, zoals banners en beachvlaggen, die pas in 2017 tijdens het jubileum zichtbaar zullen zijn. Beide items zijn beschikbaar voor de leden die ergens onze werkgroep presenteren.

Ook in dit jaar werden er weer contacten gelegd met kranten en de media. Waarvan iedereen in de diverse kranten de resultaten hebben kunnen zien. Ook toezegging voor aandacht in kranten werden door de diverse media gedaan.

Het PR plan is afgerond en wordt als leidraad gebruikt voor de komende jaren.

Ook een PR-plan voor de profilering van ons 50-jarig jubileum en de doop van ons boek vroeg veel tijd en aandacht in 2016. Een bijzondere activiteitenkalender zag het levenslicht tijdens de start van ons jubileum. Alle leden zullen deze kalender met hun Korhaan toegezonden krijgen.

De dames van de **Promotiekraam** hebben zich afgelopen jaar weer diverse malen actief ingezet om de werkgroep onder de aandacht te brengen.

De **Website** mag zich verblijden met veelvuldig bezoek. De duidelijk zichtbare agenda voldoet aan een behoefte. Webmaster Dirk Prop houdt het geheel inzichtelijk en up-to-date.

De **digitale nieuwsbrief** verscheen ook in 2016 weer regelmatig met name door de enorme inzet van onze penningmeester Egbert Leijdekker. Gezocht wordt nog naar enkele vrijwilligers die mee willen helpen de nieuwsbrief meer structuur te geven en met name de redactie in goede banen te leiden.

Avifauna (onderzoek en bescherming)

Algemeen

Op 7 september kwamen de coördinatoren van de avifauna-werkgroepen weer bijeen. De resultaten van het afgelopen broedseizoen zijn in september in grote lijnen bekend en dat is voor de Subgroep Avifauna (coördinatie Juun de Boer) hét moment om deze met elkaar te delen, te interpreteren en ideeën uit te wisselen. Was de nachtzwaluw in tegenstelling tot 2014 in 2015 niet meer gehoord, in 2016 werden er op de Wester- en Bussummerheide meerdere exemplaren waargenomen! Een reden om in 2017 met extra aandacht uit te kijken naar deze interessante vogel. Ook is het mooi nieuws dat er weer zes territoria van de raaf in ons werkgebied waren, de meeste met positieve broedresultaten. De Kievit was de soort van het jaar. Een soort die landelijk in aantal sterk achteruit lijkt te gaan. De specialisten van SOVON deden o.a. in de Eempolders onderzoek naar de overleving van kuikens. Maar de overvloedige regenval in het voorjaar maakte dat de doelstellingen niet konden worden gehaald.

In het weekend van 28 en 29 mei werd voor de tweede maal een 1000-soortendag in Het Gooi gehouden, Met succes: er werden in het gebied tussen de natuurbrug Crailo en Laegieskamp 1283 soorten waargenomen! Waaronder 71 soorten vogels.

De Werkgroep Broedvogels (coördinatie Dirk Prop en Piet Spoorenberg) inventariseert jaarlijks wisselende natuurterreinen in ons werkgebied. Onder grote belangstelling werden op 14 december de resultaten van deze inventarisaties in 2016 gepresenteerd:

- Wester- en Bussummerheide (Goois Natuurreservaat)
- Jagtlust, Land & Bosch en Schoonoord (Natuurmonumenten)
- Loenderveense Plassen (Waternet)
- Eilandje Pier van Huizen (gemeente Huizen)

In deze gebieden stelden we meer dan 80 broedvogelsoorten vast, waaronder zeldzaamheden zoals porseleinhoen en als gezegd nachtzwaluw! Zoals gebruikelijk zijn de rapporten te downloaden op onze website www.vwggooi.nl.

In 2016 is geëxperimenteerd met het in het veld digitaal invoeren van de waarnemingen met smartphone en (mini-)tablet. Dit is goed bevallen en zal in 2017 uitgebreid worden.

In het kader van het landelijke atlasproject van SOVON is het laatste atlasblok bij Loosdrecht geteld dat in ons werkgebied vacant was geïnventariseerd.

Tot slot zijn onder de vlag van deze werkgroep ook voor het derde jaar op rij de vogels op de akkers van de Naarder Eng geteld. In 2017 zal het eindrapport verschijnen met de resultaten en conclusies over de effecten van het beheer van de akkers door het Goois Natuurreservaat.

Werkgroep Roofvogels

Binnen deze groep weten Harry de Rooij, Hanneke Sevink, Pascal Gijsen en anderen velen enthousiast te maken voor het ring-, monitorings- en beschermingswerk. In goede en in minder goede tijden voor de roofvogels!!

De roofvogels hadden geen goed jaar. Bij de havik en sperwer zijn veel nesten mislukt. Er waren veel minder jonge buizerds. De boomvalk is moeilijk te vinden en daardoor ook moeilijk te monitoren. Er lijken ruim twintig nesten in ons werkgebied te zijn.

Er waren dit jaar zes territoria van raven in ons werkgebied. De meeste paren waren succesvol.

Het aantal nesten van kerkuilen bleef redelijk stabiel (10-12 paren). Ransuilen worden niet systematisch geteld. Ze zijn verspreid over het werkgebied aanwezig. Er waren 16 nesten van bosuilen in de kasten, wat tamelijk weinig is. Dit voorjaar waren er duidelijk weinig muizen. Voor de steenuil zijn in het westen van ons werkgebied nieuwe kasten opgehangen.

De Werkgroep Vogelringstation (coördinatie Harry de Rooij) is vertegenwoordigd met een groep enthousiaste vogelringers en medewerkers. Het ringen van vogels gebeurt enkel in het kader van door het Vogeltrekstation Wageningen goedgekeurde onderzoeksprojecten. De groep heeft verschillende projecten lopen met verschillende soorten of groepen: roofvogels, oeverzwaluwen, ganzen, uilen en raven. Verder werkt de werkgroep mee aan een zogeheten Constant Effort Site (CES) project, waarvoor in het broedseizoen wekelijks op eenzelfde plek vogels worden gevangen en geringd. onze CES locatie is het vogelringstation bij Oud-Valkeveen, in Natura-2000-gebied van SBB. De vangsten van de ringgroep waren dit jaar laag. Dat was een gevolg van het slechte weer in het voorjaar, waardoor er weinig jonge zangvogels waren.

De IJsvogelwerkgroep Gooi en Vechtstreek beleefde opnieuw een bijzonder goed jaar.

De derde opeenvolgende zachte winter zorgde er voor dat de ijsvogelstand in de regio zich nog verder uitbreidde. Dankzij de inzet van de vrijwilligers van de IJsvogelwerkgroep konden 87 paar ijsvogels worden vastgesteld. Opnieuw een record aantal. Verdeeld over de regio werden in het Gooi 38 paar (2015: 30) vastgesteld, in de Vechtstreek 43 paar (2015: 37) en in het Westelijke Eemgebied 6 paar (2015: 7 paar). Kijkend naar de verschillende plaatsen is Naarden nog steeds de ijsvogelstad van de gehele regio met 16 paar in 2016 (14 paar in 2015).

In de ijsvogelwanden, in een aantal boomkluiten en op enkele andere locaties konden 54 (62%) van de 87 broedparen goed gevolgd worden. Daardoor werd duidelijk dat 55% van de broedparen een derde broedsel wist te produceren. Deze ontwikkeling met meer derde broedsels, zien we sinds 2012. Voor de derde keer sinds 1995 werd een vierde broedsel vastgesteld. Helaas bleef dit broedsel in de eifase steken; in de broedkamer lagen 6 eieren die dus niet meer uitkwamen.

Dankzij de vele ingezonden ijsvogelwaarnemingen konden 22 territoria worden bepaald (2015: 18). Het noteren van waarnemingen op de site van de vogelwerkgroep of op www.waarneming.nl bewijst hiermee elk jaar zijn grote waarde.

De sterke toename van ijsvogelparen betekende uiteraard ook meer aanwas van jonge vogels. Voor het eerst was dit duidelijk merkbaar bij het Vogelhospitaal in Naarden waar in 2016 zelfs 20 ijsvogels werden binnengebracht. De meeste hiervan zijn later overleden maar het lukte om 5 jonge ijsvogels te laten herstellen en vrij te laten. Zelfs bij de politie in de regio werd het record aantal ijsvogels opgemerkt. Er kwamen meer aanvragen voor een vergunning om een dode ijsvogel op te zetten dan ooit.

Op 15 verschillende locaties werden nieuwe wanden gemaakt of oude wanden vervangen.

Dankzij een oproep via de VWG Nieuwsbrief meldden zich niet minder dan 20 nieuwe vrijwilligers voor de werkgroep. Hierdoor groeide het aantal leden van de werkgroep tot 68. De jaarlijkse bijeenkomst van de IJsvogelwerkgroep was op 13 februari.

Belangstellenden voor de IJsvogelwerkgroep kunnen contact opnemen met jelleharder@hetnet.nl

Werkgroep zwaluwenonderzoek

Gecoördineerd door Dick Jonkers heeft deze groep opnieuw de broedvogelpopulatie vastgelegd van de huiszwaluwen en oeverzwaluwen. Mieke Pieren-Olijhoek coördineerde de gang van zaken rond de huiszwaluwvillen in Huizen. Gert Bieshaar hield de boerenzwaluwenkastjes in de gaten onder bruggen in de Eempolders. De huiszwaluwen deden het dit jaar bijzonder goed. Met in totaal 964 broedgevallen overtrof deze soort het vorige jaar ruimschoots. Er waren toen 864 paren. Van de oeverzwaluwen steeg het aantal broedparen spectaculair. In 2015 waren er 518 bezette nestholten, in 2016 844! Het aantal kolonies bleef gelijk aan dat van vorig jaar: negen.

Werkgroep nestkasten

Al vele jaren wordt deze groep zeer deskundig aangevoerd door Ronald Beskers.

Weer een moeilijk broedseizoen voor onze nestkasten bewoners vooral de mezen en de boomklevers hadden het zwaar, in begin april leek het nog allemaal goed te gaan en waren er een paar vroege legfels maar de meeste begonnen half april met het leggen van de eieren. In de derde week van april werd het erg koud en massaal reageerden de vogels met een broedstop van gemiddeld vijf à zes dagen. Ook werden legfels verlaten, die dan een week later weer opnieuw begonnen in een ander kastje. De timing van de vogels bleek toch slecht uit te vallen want de eiken kwamen ook laat in het blad en toen de rupsen hadden moeten komen viel er veel regen net toen de jongen uit het ei kwamen. Hierdoor moesten de vogels op zoek naar alternatief voedsel zoals insecten, in de open gebieden ging dit nog wel maar in de donkere bossen was dit rampzalig daar blijft het koud en zijn dus weinig insecten te vinden. Ook de ondergroei is belangrijk zoals in parkachtige gebieden waar alleen varens en rododendrons de ondergroei bepalen. Daar kunnen de vogels geen alternatief voedsel vinden. Het is als of de vogels dat wel weten want het bezettingspercentage is in die gebieden dan ook heel laag zoals op Pijnenburg (50,0%), Smithuyserbos (45,7%) en Sypesteyn (46,0%).

De koolmees schijnt het meeste last te hebben van de klimaatverandering wat we merken aan de legfelgrootte: veel legfels hadden maar vier of vijf eieren. Op Nieuwenoord, de Postiljonheide en Boekesteyn waren in totaal vijf legfels met drie eieren waarvan 13 jongen uitvlogen. Op Pijnenburg was een legfel met twee eieren waar ook maar twee jongen uitvlogen.

Het succespercentage van koolmees en pimpelmees verschilt niet zoveel dit jaar, respectievelijk 66,8% en 67,3% maar omdat de pimpelmezen meer eieren leggen dan de koolmees krijgen we steeds meer pimpelmezen in onze nestkasten. Er zijn dit jaar 3333 jonge pimpelmezen uitgevlogen en maar 2229 jonge koolmezen.

Opvallend is dat de vroegste koolmees (7 april) en de vroegste pimpelmees (3 april) en de vroegste boomklever (1 april) alle drie gevonden werden op Flevorama en de Zuiderhof.

Ook was het niet zo goed jaar voor de zwarte mezen: normaal hebben we altijd zo'n 10 à 11 legfels, dit jaar waren er maar zes legfels. In het Smithuyserbos waar traditioneel de zwarte mees voorkomt, waren dit jaar geen legfels!

Vorig jaar hadden we 107 legfels van de boomklever, dit jaar 15 legfels minder. Veel legfels gingen niet goed en werden overgenomen door andere vogels.

De bonte vliegenvangers hebben nu ook ontdekt dat er op meer plaatsen in het Gooi nestkasten hangen, sinds heel lang waren er nu broedsels op de Beek, Oud Bussem, Boekesteyn, Sypesteyn en St. Michael, ze broeden nu in 20 van onze gebieden.

Het aantal bonte vliegenvangers blijft stabiel.

Eindelijk na 32 jaar weer een broedsel van een spreeuw op Oud Bussem, toch hangen daar al de laatste 16 jaar spreeuwkasten maar altijd zonder succes wel zag je daar altijd spreeuwen foerageren en over de rijksweg naar de Randweg van Bussum vliegen. Zou dat komen omdat de paardenvereniging vertrokken is?

Van de bosuil vonden wij 22 legfels, 21 in nestkasten en één in een holle boom op het Spanderswoud, 9 legfels gingen niet goed. In totaal telde we 70 eieren en werden er 41 jongen geboren waarvan er 35 jongen geringd en uitgevlogen zijn.

Het gebied de Goyer Golf is dit jaar niet gecontroleerd en ook Schapendrift is te weinig gecontroleerd om hier bruikbare gegevens uit te halen. Wel werd de torenvalk in de gaten gehouden.

Dit jaar hebben we er vier nieuwe controleurs bij namelijk Han Dijkers die Bikbergen II controleert, Vanessa de Roos die samen met Marcel Huijben de taak van Bertus van der Laan op Crailo hebben

overgenomen en Henny Meulepas die nu de kasten op de Postiljonheide controleert. Coby Jeninga neemt de nestkasten op Heidebloem voor haar rekening en daar zijn wij heel blij mee want heel belangrijk is de continuïteit van het nestkastenonderzoek, onze nestor Erik Schüssler doet dit nu al 42 jaar!

Er werden dit jaar door 28 controleurs 1721 nestkasten gecontroleerd, die 9989 eieren hebben geteld en waarvan 6655 jongen zijn uitgevlogen wat een succespercentage is van 66,6%.

Werkgroep tuinvogeltellingen

Deze uit zo'n 40 leden bestaande groep houdt zich bezig met het systematisch tellen van de vogels die in de tuinen van de betreffende leden worden gezien. Egbert Leijdekker, de coördinator van deze groep, verzamelt de verkregen gegevens en zorgt er voor dat deze in een rapport worden opgenomen. Al meer dan 20 jaar worden de tuinvogels geteld en het uitgangspunt bij de start van de tellingen was om meer mensen te interesseren voor de vogels in hun tuin en we kunnen vaststellen dat die doelstelling is gehaald.

In de afgelopen jaren is echter vastgesteld dat steeds meer tellers helaas afhaken en dat het ook heel veel moeite kost om nieuwe tellers te vinden. Ook is geconstateerd dat veel tellers soms, om allerlei redenen, niet ieder kwartaal (kunnen) tellen en ook dat niet alle tellers lid (meer) zijn van de vogelwerkgroep.

Het is eigenlijk maar een kleine vaste kern is die consequent telt. De wetenschappelijke waarde van de tellingen is dus sterk afgenomen en daarom is besloten om de tuinvogelrapportage te beëindigen. Het is jammer dit besluit te moeten nemen, maar de tijden zijn veranderd en zijn er alternatieven. Zo doet Vogelbescherming Nederland jaarlijks een soortgelijk onderzoek en zijn er steeds meer databases beschikbaar die veel informatie bevatten.

Werkgroep Eempoldertellingen

De groep o.l.v. Jan Mooij telt al meer dan 30 jaar, en dat was ook in 2016 het geval. Tweewekelijks werden weer alle vogels in de Westelijke Eempolders geteld. Dit heeft al heel veel inzicht geleverd in de ontwikkeling van de vogelstand in dit gebied. De resultaten worden regelmatig door Jan geanalyseerd en gerapporteerd, o.a. in De Korhaan.

De Werkgroep weidevogelnestbescherming wordt al jaren getrokken door Gert Bieshaar en Frits During; de rol van Frits is beperkt tot secretaris/boekhouder.

Het collectief Eemland (CE), voorheen Agrarische Natuurvereniging Ark & Eemland (A&E), heeft "de beschikkingen voor de uitvoering van het weidevogelplan en droge dooradering voor Eemland" gekregen. De uitvoering wordt nu in al zijn facetten opgepakt. CE kan nu zelf de vergoedingen toekennen en uitbetalen aan de boeren etc. De bescherming met compensaties is nu beperkt tot "kerngebieden" met een behoorlijke broedpopulatie.

In het nieuwe systeem moeten de boeren jaarlijks een beheerplan afspreken, passend binnen hun 6-jarig contract. Er wordt meer gevraagd van de Polderregisseur voor ons gebied Gert Bieshaar.

De polderregisseur kan afspraken bijstellen met verantwoorde vergoeding voor de boeren.

Het weer heeft een bijzonder grote invloed op het nestel- en broedsucces; daar zijn we dit jaar wel heftig mee geconfronteerd. Het voorjaar was verschrikkelijk nat: de boeren konden niet behoorlijk werken. Er zijn veel legsels en pullen verloren gegaan. Gelukkig compenseerde de veelal tweede leg van de Kieviten veel.

Het ringen van de Kieviten in het kader van het "Jaar van de Kievit" is door het weer volledig mislukt.

Dit jaar is door 17 boeren in greppels het waterpeil verhoogd, waardoor een gebiedje optimaal werd voor het foerageren van Kieviten, grutto's, tureluurs, scholeksters, eenden soorten etc. Deze boeren hebben hiervoor een pomp met zonnecollector gekregen; dit werkt fantastisch.

De plas-dras-gebieden zijn 5 maal gemonitord door speciaal daarvoor opgeleide vrijwilligers; ook SOVON Vogelonderzoek heeft 4 maal alle boeren gemonitord.

Door al deze veranderingen is de rapportage over oppervlakte, het aantal nesten, e.d. moeilijk te vergelijken met vorige jaren.

Toch een paar cijfertjes:

Er hebben zich 10 nieuwe vrijwilligers aangemeld; er is aandacht geschonken aan hun opleiding. Netto werd het vertrek van anderen opgeheven.

Aantal hectares waarop werd beschermd 610.

Het aantal door onze groep beschermde nesten is dit jaar in 2 delen vermeld: het deel dat overeenkomt met de rapportage in het verleden (435) en de resultaten in de percelen met “zwaar beheer” waar niet mag worden gelopen i.v.m. onnodige verstoring, waar alleen observatie op afstand is toegestaan (220), totaal 655 nesten, 138 meer dan in 201. Zoals gezegd dus een enigszins “manke” vergelijking. Echter wel overeenkomend met ons gevoel: ondanks alles een goed jaar!

Er moest later gemaaid worden, gelukkig niet overal tegelijk. Er is wel veel ruige mest uitgereden. Er waren weinig muizen die net als de hermelijn en wezel het niet hebben gered in het bar natte land, er was bijna geen bodem-predatie; kraaien en meeuwen hadden het ook moeilijker.

Het blijft de bedoeling mozaïek-beheer toe te passen: het bereiken van een gebied met delen met gevarieerde, en meer kruidenrijke grasgroei.

Het is de bedoeling dat ons gebied “vossenvrij” en “verwilderde-kattenvrij” wordt gehouden; de Wildbeheer-eenheid tracht daar voor te zorgen, in overleg met Natuurmonumenten en andere autoriteiten.

Met alle boeren is geëvalueerd, hoe het gegaan is in het afgelopen seizoen: verreweg de meesten hebben het heel goed gedaan.

Onze groep verzorgt de beschermings-activiteiten in nagenoeg het hele Westelijk Eemgebied.

Digitalisering waarnemingskaartjes

Veel enthousiaste vrijwilligers werkten en werken aan het digitaal invoeren van historische waarnemingen die in de loop van vele tientallen jaren, zelfs tot het begin van de vorige eeuw zijn gemaakt. Dit heeft tot nu toe al een fantastisch historisch overzicht opgeleverd van alle vogels die door de jaren heen waargenomen zijn in 't Gooi. Er zijn momenteel circa 60.000 van de naar schatting 100.000 waarnemingen ingevoerd. Na een prima jaar lijkt het enthousiasme iets te zijn verminderd. Hopelijk zijn er onder de leden nog liefhebbers om mee te helpen deze resterende waarnemingen binnen afzienbare tijd in te voeren. Alle hulp is welkom! Neem daarvoor contact op met de coördinator Folkert de Boer (fk.deboer@gmail.com) of onze secretaris Huub Casander (huubcasander@gmail.com)